U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, Mgr. Daniely Zemanové a Mgr. et Bc. et Ing. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **Z. N.**, zast. Mgr. Jiřím Hladíkem, advokátem se sídlem Příkop 6, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 7. 2009, čj. OAM-419/VL-18-08-2009, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 12. 2010, čj. 63 Az 40/2009 - 20,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, tj. z důvodu, že žalobce neuvedl skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12, nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a cit. zákona.

[2] Žalobce rozhodnutí žalovaného dne 24. 7. 2009 napadl žalobou u krajského soudu, v níž namítal, že v řízení nedošlo ke zjištění skutečného stavu věci, neboť žalovaný neposuzoval podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14 ani podle § 14a zákona o azylu.

[3] Krajský soud podanou žalobu zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. V odůvodnění se ztotožnil se závěry žalovaného, že žalobce ve správním řízení neuvedl žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit hrozbu jeho pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu a žalobce tyto důvody ani netvrdil. Pokud jde o neudělení doplňkové ochrany, soud ani zde pro jiný postup žalovaného důvody neshledal. Nebylo totiž zjištěno, že by v případě vrácení žalobce do vlasti byly důvodné obavy z toho, že by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy. Dle krajského soudu žalovaný neměl

povinnost opatřovat si další podklady k vydání rozhodnutí. Na základě výše uvedeného krajský soud konstatoval, že u žalobce neexistují zákonné důvody, pro které by bylo možno udělit některou z forem mezinárodní ochrany. K žalobcově snaze o legalizaci jeho pobytu na území ČR formou azylu z důvodu společného soužití s přítelkyní a její dcerou (obě cizinky – st. příslušnost Mongolsko) krajský soud uvedl, že jde sice o důvod pochopitelný, nikoliv však natolik závažný a naléhavý, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímán jako výjimečný ve smyslu § 14 zákona o azylu. Otázky legalizace pobytu cizinců řeší zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, na který soud žalobce odkázal s konstatováním, že instituty zákona o pobytu cizinců nelze nahrazovat udělením mezinárodní ochrany podle zákona o azylu.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu včasnou kasační stížností, v níž uplatnil kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V kasační stížnosti uvádí, že bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, čímž mu je „odpírán“ pobyt na území ČR i přesto, že zde má rodinu, se kterou chce žít. Stěžovatel je přesvědčen, že v jeho případě jsou dány podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, a to z důvodu hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Stěžovatel se domnívá, že jeho nucené vycestování je konkrétně v rozporu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb.; dále jen „Úmluva“), který zakotvuje právo na respektování rodinného a soukromého života. Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítá, že jeho vycestování by znamenalo porušení mezinárodních závazků ČR plynoucích také z Úmluvy o právech dítěte. V této souvislosti stěžovatel dodává, že dítě přítelkyně, s níž tvoří společnou domácnost, má k němu vztah obdobný vztahu otcovskému. Stěžovatel tvrdí, že krajský soud, jakož i žalovaný, se těmito skutečnostmi vůbec nezabývali a pouze poukázali na režim zákona o pobytu cizinců, kterého měl stěžovatel pro účely svého pobytu v ČR využít. V této souvislosti stěžovatel uvádí, že v roce 2007 podal žádost o povolení k trvalému pobytu na území ČR, avšak dosud o ní nebylo pravomocně rozhodnuto. Stěžovatel je přesvědčen, že oprávněnost jeho pobytu na území ČR mu pramení z § 87y zákona o pobytu cizinců, přesto mu je (legální) pobyt odepírán a bylo mu uděleno správní vyhoštění. Vzhledem k bezprostředně hrozící, výše popsané újmě mu tedy nezbylo, než se domáhat udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci k dalšímu řízení.

[5] Poté, co zdejší soud shledal kasační stížnost přípustnou, zabýval se její přijatelností ve smyslu § 104a s. ř. s. V případech rozhodování o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je totiž Nejvyšší správní soud podle cit. ustanovení povinen zkoumat, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

[6] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 – 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde cit. rozhodnutí NSS jsou přístupná na www.nssoud.cz). Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů

stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu.

[7] Nejvyšší správní soud především uvádí následující. Pro vyhodnocení žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné je rozhodný zejména samotný obsah tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu v žádosti a v následném pohovoru se správním orgánem, jehož úkolem však není a ani nemůže být domýšlení důvodů, jež žadatel neuvedl. Tento závěr vyplývá z rozsudku zdejšího soudu ze dne 20. 11. 2003, čj. 2 Azs 27/2003 - 59, publ. pod č. 181/2004 Sb. NSS, podle kterého „[s]*právní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g)* [pozn. NSS: dnes upraveno v písm. f) zákona o azylu] *téhož zákona zamítne.*“

[8] Stěžovatele lze v jeho pochybnostech odkázat na rozsáhlou rozhodovací praxi zdejšího soudu, ve které se zabýval rovněž otázkou aplikace § 16 zákona o azylu, zejména na rozsudek ze dne 27. 5. 2004, čj. 7 Azs 124/2004 - 45, publ. pod č. 349/2004 Sb. NSS. Podle tohoto rozsudku „[v]*edle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12 zákona* [...] *o azylu, stanoví tento zákon také vylučující důvody, při jejichž naplnění žadateli azyl udělit nelze; tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a § 16 tohoto zákona. Jsou-li splněny podmínky vymezené v ustanovení § 16 odst. 1 tohoto zákona, tj. podmínky pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, není namístě zkoumat případnou existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 písm. b) citovaného zákona, protože udělení azylu je za takové situace vyloučeno.*“ Jinak řečeno, pokud jsou dány důvody uvedené v § 16 zákona o azylu, správní orgán nemůže postupovat jinak (např. tak, že by z vlastní iniciativy zkoumal, zda jsou dány důvody podle § 12 zákona o azylu), než že žádost zamítne. Tak tomu bylo i v posuzovaném případě.

[9] Tento postup nemůžou zvrátit ani tvrzení, že neudělením azylu by ČR porušila závazky z Úmluvy nebo z Úmluvy o právech dítěte (kterou stěžovatel navíc namítá až v kasační stížnosti), čímž by byla stěžovateli způsobena vážná újma nebo by mu tato hrozila. Je-li totiž primárním účelem zákona o azylu poskytnutí ochrany cizincům, kteří se v důsledku pronásledování ze strany vlastní země původu nebo panujícím nepokojům v ní nacházejí v nepříznivé situaci z důvodů mezinárodně uznaných, nemůže cizinci v důsledku zamítnutí žádosti o azyl hrozit žádná újma, pokud takové podmínky v jeho zemi původu dány nejsou, natož pak pokud je stěžovatel ani sám netvrdí.

[10] Zdejší soud se též opakovaně vyjádřil k otázce „zneužívání“ institutů zákona o azylu pro účely legalizace pobytu v situacích, kdy již nebylo možné účinně využít instituty zákona o pobytu cizinců. Tak např. v rozsudku ze dne 30. 6. 2004, čj. 7 Azs 138/2004 - 44, publ. pod č. 397/2004 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud uvedl: „*Potřeba další legalizace pobytu žalobce, který na území České republiky pobýval legálně* [...]*, není zákonným důvodem pro udělení azylu (§ 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu).* Tento právní názor ještě víc zdůraznil v rozsudku NSS ze dne 24. 2. 2005, čj. 2 Azs 216/2004 - 60, kde uvedl: „*Žadatel o udělení azylu zjevně patří do mocné skupiny osob toužících pobývat v České republice z víceméně soukromých pohnutek, spadajících svojí podstatou do režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ovšem nesplňujících relativně tvrdší podmínky tohoto zákona, a proto se uchylujících do*

režimu zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Vzniklá disparita mezi těmito zákony v otázce přístupnosti pro jednotlivé cizince vyvolává nevhodnou nerovnováhu ve struktuře cizinců, kteří se do řízení podle těchto dvou zákonů zapojují, neúměrně zatěžující azylové řízení.“ O účelovosti žádosti o azyl o to víc svědčí, pokud byla „*podaná nikoliv bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co byl žadatel zadržen policií a bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění*“ (k tomu srov. např. rozsudek NSS ze dne 27. 6. 2005, čj. 4 Azs 395/2004 - 68).

[11] Z tvrzení stěžovatele v kasační stížnosti je zřejmé, že institutu mezinárodní ochrany využívá pouze jako nejzazší možnosti k legalizaci svého pobytu poté, co se mu nepodařilo legalizovat jeho pobyt v rámci řízení o žádosti o udělení příslušné formy pobytu podle zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel sám ostatně ve své kasační stížnosti směšuje námitky proti rozhodnutí žalovaného a krajského soudu ve věcí azylu a rozhodnutím v řízení podle zákona o pobytu cizinců. Pokoušel-li se stěžovatel o získání povolení k pobytu v rámci příslušného správního řízení bezvýsledně a měl-li snad za to, že jeho práva byla v tomto správním řízení porušena, měl možnost domáhat se nápravy u správního soudu, či už formou žaloby proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 s. ř. s.), žaloby na nečinnost správního orgánu (§ 79 s. ř. s.) nebo formou žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu (§ 82 s. ř. s.). Tak se zřejmě v posuzovaném případě nestalo. Skutečnost, že se o povolení k pobytu v rámci řízení podle zákona o pobytu cizinců pokusil bezúspěšně (a nezávisle na tom, zda z důvodu pochybení ze strany správního orgánu), nemůže mít se zřetelem na v bodě [10] cit. judikaturu žádný vliv na výsledek řízení o žádosti o udělení azylu ani být skutečností, která by odůvodňovala „nárok“ na udělení azylu.

[12] Za daných okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje odpověď na posuzované námitky a krajský soud rozhodl plně v souladu s touto judikaturou. S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost nepřijatelnou a proto ji v souladu s § 104a s. ř. s. odmítl.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. května 2011

JUDr. Marie
Žišková
předsedkyně senátu